

2008-06-25

Élőhely növényi-komponenseinek minőség-becslése, zoológiai vizsgálatokhoz

IX. PROJEKT Száraz gyepek

Cél: Fragmentált füves élőhelyek fajkompozíció-változásának megfigyelése az ember környezetkárosító tevékenységének tükrében.

Összeállította:

Aradi Eszter (Kiskunsági Nemzeti Park)

Sipos Ferenc, (Kiskunsági Nemzeti Park)

Dr. Kovács Éva (Kiskunsági Nemzeti Park)

Deák Balázs (Hortobágyi Nemzeti Park)

Török Katalin (MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete)

1. Kérdések

A zoológiai jellegű monitorozásához elengedhetetlen a mintavételi hely növényzete állapotának nyomon követése. Ehhez azonban elegendő a növénytársulások mintavételezési metodikájánál egyszerűbb, kisebb ráfordítás igényű módszer használata.

2. Mintavételi helyek

A KNP és a HNP területén, a talajlakó ízeltlábú közösségek talajcsapdás monitorozására kijelölt mintavételi helyein, szükség esetén máshol is alkalmazható.

Hortobágyi Nemzeti Park (8 mintavételi terület): Bagamér, Bátorliget, Bátorliget-Újtanya, Hajdúbagos, Martinka, Nyíregyháza, Nyírtura, Rohod.

Kiskunsági Nemzeti Park (9 mintavételi terület): Bugac, borókás; Bugac, legelő; Fischerbócsa; Fülöpháza; Kunadacs; Kunbaracs K; Kunbaracs NY; Orgovány és Soltszentimre.

Az egyes mintavételi területek pontos elhelyezkedésének leírását a talajlakó ízeltlábúak mintavételezésének protokollja tartalmazza.

Minden más olyan zoológiai jellegű monitorozás helyszíne, mely egyszerű cönológiai jellemzést igényel.

3. Mintavételi gyakoriság:

A talajfelszíni ízeltlábúak monitorozása esetén évente egyszer, valamelyik csapdaürítés során, ill. mintavétel során, lehetőleg június folyamán.

Minden más olyan zoológiai jellegű monitorozás esetében, mely egyszerű cönológiai jellemzést igényel, a zoológiai felvételezés évében egyszer, valamelyik zoológiai mintavétel során, lehetőleg június folyamán.

4. Mintavételi módszer

A csapdák 1 hektáros környezetében egyszerűsített térkép készül, a főbb művelési ágak (pl. gyepterület általános jellemzésénél fontos az átlagos gyepterület magasság, a vegetáció összborítása, valamint az avar és a moha/zuzmó borítás aránya (DAFOR-skálán): domináns (>50%), tömeges (<50%, az egész területen jelen van), gyakori (mindenütt megfigyelhető, változó borítással), ritka (előfordul, de keresni kell), nagyon ritka (csak néhány példány). A vegetáció összetételét az adott helyszínrre jellemző domináns és gyakori edényes fajok tömegességének feltüntetésével mintavételezzük (DAFOR skálán). Fel kell tüntetni a gyepterület módját, vagy hiányát is.

A mintavétel alapuló becslés esetén összesen 10 db 1x1m-es kvadrát felvételezését kell elvégezni a csapdák, illetve a mintavételi egységek közelében. A csapdák körüli, illetve a mintavételi egységekhez kapcsolt 4db 1x1m-es kvadrátot a nagyobb mérvű taposás miatt kihagyjuk, ekörül történik a kvadrát felvételezése. Minden mintavételi egységben tehát egyetlen 1 x 1 m-es négyzetet kell véletlenszerűen kiválasztani (két hatlapú-dobókocka dobás segítségével) és felvételezni. A területi elrendezést az alábbi ábra szemlélteti.

1	2	3	4
12			5
11			6
10	9	8	7

5. Vizsgált változók

- gyepterület magasság (cm)
- edényes fajok tömegessége DAFOR skálán
- vegetáció összborítása %
- csupasz talajfelszín borítása %
- avarborítás %
- moha/zuzmó borítás %

6. Származtatott adatok

A mintavétel alapuló becslés adatait a cönológiai felvételekhez hasonló módon dolgozzuk fel.

7. Ráfordításbecslés

A felvételezés kb. 1 óra alatt elvégezhető.